

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Veilige Vecht - locatie Zwolle-Dalfsen

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

18 januari 2024 / projectnummer: 3659

1 Advies over het MER in het kort

Waterschap Drents Overijsselse Delta wil de noordelijke en zuidelijke Vechtdijken tussen Dalfsen en Zwolle versterken, omdat deze niet aan de veiligheidseisen voldoen. Het traject is ongeveer 17 kilometer lang en loopt afwisselend door bebouwd en landelijk gebied. Het project kent twee fasen. In de eerste fase wordt een keuze gemaakt voor een voorkeursalternatief (hierna 'VKA'), dat in de tweede fase gedetailleerd wordt uitgewerkt. Voor het besluit over het VKA is een milieueffectrapport deel 1 (hierna 'MER deel 1') opgesteld. Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'Commissie') gevraagd te adviseren over het MER deel 1. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER deel 1.

Wat staat in het MER deel 1?

Uit het MER deel 1 blijkt dat de Vechtdijken tussen Dalfsen en Zwolle moeten worden versterkt omdat ze niet voldoen qua hoogte, piping¹, stabiliteit en sterkte van de grasbekleding. Het MER deel 1 onderzoekt twee alternatieven voor de versterking:

- Alternatief X sluit aan bij het oorspronkelijke ruimtelijke beeld van een zanddijk met flauwe taluds en de daarvoor kenmerkende schrale vegetatie. Als maatregel om piping te voorkomen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van diepploegen² en eventueel voorlandverbetering³. Voor de bekledingsopgave wordt vooral gekozen voor een erosiebuffer van zand⁴.
- Alternatief Z is zo compact mogelijk opgebouwd. Voor de bekledingsopgave is daarom uitgegaan van klei in plaats van zand. Als maatregelen om piping te voorkomen worden een pipingberm⁵ en voorlandverbetering onderzocht.

Los van deze alternatieven wordt aan de zuidoever van de Vecht bij Vechterweerd de mogelijkheid van een nevengeul onderzocht. Deze geul moet compensatie bieden voor het verlies aan vermogen om water op te vangen binnen het rivierbed, doordat op enkele plaatsen de versterking aan de rivierzijde van de dijk plaatsvindt⁶. Daarnaast kan de nevengeul worden ingericht voor vismigratie⁷.

Het voorkeursalternatief (hierna 'VKA') is een combinatie van alternatief X en Z. Ten oosten van de A28 heeft het vooral de kenmerken van alternatief X, en ten westen van de A28 van alternatief Z met toepassing van een verticale voorziening⁸ tegen piping. De nevengeul aan de zuidoever bij Vechterweerd is ook opgenomen in het VKA.

¹ Piping betekent dat water onder de dijk door stroomt en zand meeneemt. Deze uitspoeling ondermijnt de dijk, waardoor deze kan bezwijken.

² Bij diepploegen worden in een 8 meter brede zone aan de voet van de dijk de grondlagen tot circa 1,5 à 2 meter diepte gemengd, zodat de kans op piping(kanaaltjes) wordt verkleind.

³ Hierbij wordt aan de rivierzijde een pakket van 1 meter klei ingegraven in de grond om piping tegen te gaan.

⁴ De dijk wordt hierdoor breder waardoor de dijk tijdens extreme hoogwaterperiodes voldoende breedte overhoudt. Waar het kan wordt dit aan de landzijde gedaan.

⁵ Een pipingberm van grond wordt aan de landzijde aangebracht en vormt een verhoging in het landschap.

⁶ Wat ruimte inneemt en daardoor het rivierbed verkleint.

⁷ Dit is een meekoppels vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

⁸ In deze fase van het MER is uitgegaan van kunststof damwanden.

In het MER deel 1 wordt een aantal maatwerklocaties genoemd, waarvoor in de planuitwerkingsfase oplossingen worden onderzocht die (mogelijk) afwijken van de basiskeuze voor het deeltraject zoals vastgelegd in het VKA. Ook voor heel deeltraject 17 is volgens het MER deel 1 meer informatie nodig om een oplossing te kunnen kiezen. Deeltraject 17 maakt daarom geen onderdeel uit van het VKA.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER deel 1 is goed leesbaar en de methodiek en beoordeling van de milieueffecten zijn goed te volgen. De deelrapporten bevatten nuttige informatie en de samenvatting is duidelijk en publieksvriendelijk. Het toetsingskader wordt per dijkvak/deeltraject doorlopen, waardoor de inpassingsopgave op hoofdlijnen duidelijk wordt.

Het MER deel 1 bevat voldoende informatie om het milieubelang mee te wegen bij de basiskeuze tussen alternatief X en Z per deeltraject. Aangezien de milieu-informatie nog niet erg gedetailleerd is en het ontwerp nog weinig is toegespitst op de werkelijke situatie, bestaat echter het risico dat in de deeltrajecten op meer locaties maatwerk moet worden toegepast dan in het MER deel 1 is voorzien.

De Commissie mist in het MER deel 1 echter wel essentiële informatie om een besluit te kunnen nemen over het VKA. De nevengeul is namelijk ook onderdeel van het VKA en daarvoor is geen locatiealternatief onderzocht. Vul het MER deel 1 daarom aan met onderzoek naar een locatie voor de nevengeul aan de noordzijde van de Vecht, breng de milieueffecten daarvan in beeld en neem vervolgens pas een beslissing over VKA. Verder mist in het MER deel 1 essentiële informatie over het watersysteem van de Vecht en over de systeemmaatregelen die in het voortraject zijn afgevallen. Het MER kan echter in de planuitwerkingsfase met deze informatie worden aangevuld⁹, omdat deze niet noodzakelijk is voor de basiskeuze tussen alternatief X en Z.

In de planuitwerkingsfase zal nog een aantal keuzes moeten worden gemaakt – bijvoorbeeld over deeltraject 17 en de maatwerklocaties –, waarvoor nog veel informatie nodig is. Daarnaast constateert de Commissie dat de risico's op negatieve milieueffecten en het benutten van kansen voor optimalisatie zullen afhangen van de uitwerking in de volgende fase. De Commissie adviseert daarom om in het MER deel 2 onder andere de volgende aspecten op te nemen¹⁰:

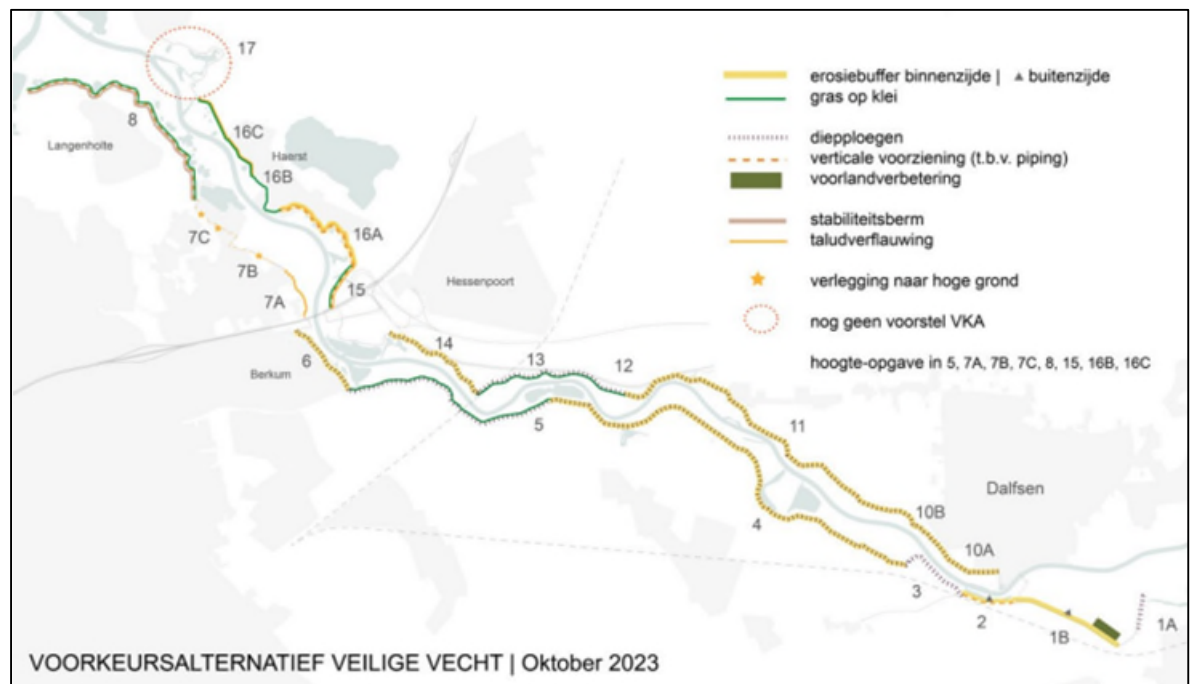
- Werk de maatregelen 'zandige erosiebuffer', als oplossing voor het afkeuren van de bekleding van het buitentalud, en 'diepploegen' om piping te voorkomen verder uit en beschrijf optimalisatiemogelijkheden en eventuele mitigerende maatregelen.
- Werk voor deeltraject 17 de alternatieven X, Z en Y preciezer uit en breng daarbij de ecologische en landschappelijke effecten helder in beeld. Gebruik deze informatie om tot goed onderbouwd voorkeursalternatief voor dit deeltraject te komen. Geef daarbij prioriteit aan de beschermde habitattypen. Onderzoek voor de andere maatwerklocaties – waar relevant – varianten en breng de milieueffecten daarvan in beeld.
- Breng de negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht beter in beeld en beschrijf mitigerende maatregelen om deze effecten te voorkomen of te beperken. Een maatregel om negatieve effecten op habitattypen graslanden en ruigten te beperken, is het loslaten van de standaard ruimtereservering voor een beheerpad en werkweg.

⁹ Zodat het totale MER (deel 1 en 2 samen) alle essentiële (milieu)informatie bevat over het project.

¹⁰ Dit advies over de inhoud van het MER deel 2 is vergelijkbaar met een NRD-advies.

- Bereken de stikstofdepositie die het project veroorzaakt en breng mitigerende maatregelen in beeld om die depositie te voorkomen of te beperken. Mocht het niet mogelijk zijn stikstofdepositie volledig te voorkomen, neem dan een aanzet voor een ADC-toets op in een bijlage bij het MER.
- In sommige trajecten grenzen oude bomen en bosstroken aan de dijk, die daar het landschap sterk bepalen. Breng daarom de werkelijke situatie in het gebied in beeld door deze te beschrijven en met visualisaties. Beschrijf ook mitigerende en compenserende maatregelen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel over het ontbreken van essentiële informatie voor het nemen van een besluit over het VKA toe. In hoofdstuk 3 geeft ze adviezen voor de inhoud van het MER deel 2.

Figuur 1: Voorkeursalternatief Veilige Vecht (bron: MER).

Aanleiding MER

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta wil de Vechtdijken tussen Dalftsen en Zwolle versterken, omdat ze niet aan de eisen voor waterveiligheid voldoen.

Het project Veilige Vecht kent drie fasen: verkenning, planuitwerking en uitvoering. Het project bevindt zich in de verkenningsfase, waarin alternatieven zijn onderzocht en een voorkeursalternatief wordt gekozen. Er wordt geen formele voorkeursbeslissing genomen. De planuitwerking van Veilige Vecht start ná de inwerkingtreding van de Omgevingswet en resulteert in een projectbesluit.

Een mer-procedure wordt doorlopen omdat de goedkeuring van het projectbesluit door Gedeputeerde Staten van Groningen voor het aanpassen van een waterkering mer-beoordelingsplichtig is (categorie K4 van Bijlage V bij het Omgevingsbesluit onder de Omgevingswet). In overleg met de provincie heeft het waterschap ervoor gekozen om niet eerst een mer-beoordeling uit te voeren, maar om direct een project-MER op te stellen. Het voorliggende MER deel 1 gaat over de verkenningsfase/ het alternatievenonderzoek. Voor het projectbesluit – dat het resultaat is van de planuitwerkingsfase – zal het MER deel 2 worden opgesteld. Daarin worden alle effecten van het voorkeursalternatief en mitigerende en compenserende maatregelen in beeld gebracht.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel – besluit over het project Veilige Vecht, locatie Dalfsen-Zwolle.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer [3659](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Essentiële informatie voor het MER deel 1

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij advies voor de op te stellen aanvulling. Dat advies is opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij het besluit over het VKA.

2.1 Alternatieve locatie nevengeul

Onderdeel van het VKA is de nevengeul Vechterweerd aan de zuidkant van de Vecht. De nevengeul is los van de alternatieven X en Z onderzocht. Volgens het MER deel 1 is de nevengeul een systeemmaatregel en ontworpen om de rivierkundige effecten van buitendijkse versterking te compenseren. Verder is er een meekoppelkans om de geul te ontwerpen om te voldoen aan KRW¹¹-doelen (vispasseerbaarheid stuw Vechterweerd en natuurlijke inrichting).

In het MER deel 1 is geen alternatievenonderzoek gedaan voor de nevengeul. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Veilige Vecht was nog sprake van een nevengeul aan de noordzijde en/of aan de zuidzijde van de Vecht, zodat onderzoek naar de milieueffecten van deze beide alternatieven (en eventueel nog een alternatief met twee geulen) voor de hand had gelegen. Het MER deel 1 onderbouwt onvoldoende waarom de nevengeul aan de noordzijde niet is onderzocht.¹² Dat klemmt, omdat de milieueffecten van een nevengeul aan de zuidzijde mogelijk (veel) groter zijn dan van een geul aan de noordzijde. Met name de effecten op natuur kunnen verschillen, omdat de locatie van de nevengeul aan de zuidzijde in een Natuurnetwerk Nederland (NNN)-gebied ligt, terwijl aan de noordzijde sprake is van agrarische gronden.

Aangezien de nevengeul onderdeel is van het VKA adviseert de Commissie om voorafgaand aan het besluit over dat VKA het MER deel 1 aan te vullen met een alternatieve locatie voor de nevengeul aan de noordzijde van de Vecht, en de milieueffecten daarvan in beeld te brengen.

¹¹ De Europese Kaderrichtlijn Water.

¹² Het MER deel 1 gaat slechts in op grondeigendom en de meekoppelkans als vismigratiegeul. Beide argumenten doen niet af aan het feit dat een nevengeul aan de noordzijde een redelijk alternatief is dat past binnen de doelstelling van het project.

3 Aanbevelingen voor de planuitwerkingsfase (MER deel 2)

De Commissie constateert dat in het MER (deel 1) nog essentiële informatie ontbreekt. Deze informatie kan echter in de planuitwerkingsfase worden aangevuld, omdat deze niet noodzakelijk is voor de basiskeuze tussen alternatief X en Z. Daarnaast geeft de Commissie adviezen voor de inhoud van het MER deel 2, vergelijkbaar met een NRD-advies.

3.1 Probleem- en doelstellingen

3.1.1 Watersysteem

De Commissie heeft in het NRD-advies¹³ over de dijkversterking geadviseerd het watersysteem van de Vecht op hoofdlijnen te beschrijven, gevolgd door een inzichtelijke uitwerking van mogelijke systeemmaatregelen. Omdat een aanzienlijk deel van het stroomgebied van de Vecht in Duitsland ligt, is een beschouwing daarvan ook belangrijk om inzicht te krijgen in de (mogelijke) hoogwaterbelasting in het Nederlandse deel van de rivier. Inzicht in het watersysteem ontbreekt in het MER deel 1 en is wel nodig voor de navolgbaarheid van de veiligheidsopgave. Voor de navolgbaarheid van het besluitvormingsproces is het ook belangrijk om de wijze van trechtering (het afvallen van systeemmaatregelen) te beschrijven. Neem daarom de volgende punten op in het MER:

- Geef inzicht in het gehele watersysteem van de Vecht.
- Beschrijf de mogelijke systeemmaatregelen, de reden waarom ze niet (in dit project) worden uitgevoerd en hoe het milieubelang bij de afwegingen daarover een rol heeft gespeeld.
- Ga in op ontwikkelingen aan of langs de Vecht binnen het gebied van Waterschap Vechtstromen.

3.1.2 Veiligheidsopgave

Belasting

In het MER deel 1 wordt nauwelijks ingegaan op het specifieke karakter van de belasting van de dijken door de ligging achter een stormvloedkering. Dat de wijze van belasting - storm gerelateerd, afvoer gerelateerd of overgangsgebied - effect heeft op de belasting van de waterkering staat niet in het MER deel 1, maar in het Deelrapport Rivierkunde. Neem deze belangrijke informatie op in het MER.

Bijzondere maatregelen

Voor de dijkverbetering worden, vanwege de specifieke opbouw van ondergrond en dijklichaam, twee bijzondere maatregelen voorgesteld. De eerste maatregel is een oplossing voor het over grotere lengtes afkeuren van de bekleding van het buitentalud van de dijk. Alternatief X en het VKA (ten oosten van de A28) bevatten de maatregel 'zandige erosiebuffer'. Hierbij wordt aan de binnenzijde van de dijk zand aangebracht, zodat schade

¹³ Zie [Adviezen - Commissiener.nl](#).

aan de buitenzijde van de dijk door hoog water op de Vecht niet leidt tot falen van de dijk. Het dijklichaam wordt hierdoor (veel) breder.

Het bepalen van de juiste omvang van de aanvulling van de dijk is niet eenvoudig, waardoor grote marges zijn gehanteerd. In het VKA is de dijk waarschijnlijk breder dan noodzakelijk. Om het VKA te onderbouwen is verfijning en onderbouwing van de gehanteerde rekenmethode en uitgangspunten nodig. Neem dit op in het MER deel 2. Beschrijf daarnaast eventuele optimalisatiemogelijkheden van die uitgangspunten ten opzichte van die in het MER deel 1. Verder blijkt uit het MER deel 1 niet welk overslagdebiet is gehanteerd en wat het eroderende effect is op het al dan niet aangevulde binnentalud. Om het VKA te optimaliseren is deze informatie wel nodig. Breng dit daarom in beeld in het MER deel 2.

De tweede bijzondere maatregel is het 'diepploegen' om piping te voorkomen. Op basis van de informatie in het MER deel 1 acht de Commissie de keuze om deze maatregel op te nemen in het VKA navolgbaar. De maatregel moet in de planuitwerkingsfase nog wel verder worden uitgewerkt en onderbouwd. Mocht bij het uitwerken van de maatregel toch blijken dat deze meer negatieve milieueffecten heeft dan waar in het MER deel 1 van is uitgegaan, breng deze dan in beeld in het MER deel 2. Breng dan ook mitigerende maatregelen in beeld, en eventueel op welke wijze het VKA wordt aangepast. Indien bijvoorbeeld blijkt dat door de maatregel sprake is van toename van kwel bij hoog water, breng dan in het MER deel 2 in beeld op welke wijze deze kwel afgevoerd wordt.

Tenslotte beveelt de Commissie aan om bij de uitwerking van het voorkeursalternatief ook te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van het gebruik van bentonietmatten als alternatief voor de voorlandverbetering met klei. De Commissie verwacht dat deze oplossing duurzamer¹⁴ is, omdat geen significante hoeveelheden klei hoeven te worden aangevoerd.

3.2 Alternatieven of varianten

In het MER deel 1 staat dat het op sommige locaties niet logisch of zonder meer mogelijk is om alternatief X of Z toe te passen, bijvoorbeeld door aanwezige natuurlijke hoogtes, bebouwing of natuurwaarden. Die locaties zijn aangemerkt als 'specials' (bij een heel dijktraject) en 'maatwerklocaties' (bij een relatief klein deel van een dijktraject).

3.2.1 Specials

De deeltrajecten 7C, 16B zijn aangemerkt als specials, waarvoor oplossingen zijn uitgewerkt die passen bij de lokale context. De milieueffecten van deze oplossingen zijn beknopt beschreven, maar voldoende om een navolgbare keuze te maken voor het VKA.

Deeltraject 17 is ook een special, maar daarvoor is nog geen VKA vastgesteld. Dat gebeurt los van de vaststelling van het VKA voor de andere deeltrajecten, omdat volgens het MER deel 1 nader onderzoek nodig is. Dat is onder andere nodig vanwege het feit dat het traject in Natura 2000- en NNN-gebied ligt en daar streng beschermde (bos-)habitattypen raakt. Het MER deel 1 biedt over dit traject dus logischerwijs nog niet de complete milieu-informatie. Alternatieven X, Z en Y zijn voor dit traject globaal beschreven in het MER deel 1, waarbij in

¹⁴ Omdat minder primaire grondstoffen worden gebruikt en minder CO₂ uitstoot plaatsvindt.

alternatief Y de dijk een stukje wordt verlegd. Deze alternatieven zijn nu nog onvoldoende concreet en te weinig toegespitst op de werkelijke situatie ter plaatse voor de keuze voor een VKA. Het is dus nodig om deze alternatieven verder uit te werken voordat een (principe)keuze wordt gemaakt over dit deeltraject.¹⁵ Werk daarnaast op basis van (een combinatie van) deze alternatieven een 'maximaal natuur en landschap alternatief' uit. Onderzoek daarbij de mogelijkheid de dijk verder te verleggen dan waarvan in alternatief Y is uitgegaan. Daarbij moet worden gezocht naar een alternatief dat (uiteraard) voldoet aan de veiligheidsopgave, maar met zo min mogelijk negatieve effecten op de natuur (met name op de zwaar beschermde boshabitattypen) en het landschap. Een alternatief met de minste negatieve effecten op de natuur is ook nodig om een eventuele ADC-toets¹⁶ succesvol te kunnen doorlopen.

3.2.2 Maatwerklocaties

Maatwerklocaties zijn locaties waar de kansrijke alternatieven, zonder aanpassing, tot ruimtebeslag op woonhuizen, Natura 2000-gebied of objecten met beschermde status leiden. Deze locaties zijn geen onderdeel van het VKA in het MER deel 1. In de planuitwerkingsfase worden hiervoor maatwerkoplossingen uitgewerkt en afgewogen, om effecten te voorkomen of te mitigeren. In het MER deel 1 zijn de maatwerklocaties ook buiten beschouwing gelaten bij het beoordelen van de effecten. De Commissie adviseert daarom om - waar relevant - in het MER deel 2 voor de maatwerklocaties varianten te onderzoeken en daar de milieueffecten van in beeld te brengen.

3.3 Natuur

De effecten van de alternatieven op natuur zijn duidelijk en met een uitgebreid beoordelingskader beschreven in het MER deel 1 en het deelrapport 'MER Ecologie'. Hieruit blijkt onder andere dat alle alternatieven negatieve gevolgen - door het kappen van bomen, vergraving en ruimtebeslag - hebben voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, zowel in de aanlegfase als in de gebruiksfase. Hetzelfde geldt voor het NNN dat grote delen van het plangebied omvat. In het MER deel 1 staat verder dat in de planuitwerkingsfase een Passende beoordeling wordt opgesteld.

Natura 2000: bos-habitattypen

Voor Natura 2000 wordt in de bespreking van de effecten een onderscheid aangebracht tussen bos-habitattypen enerzijds en die van graslanden en ruigten anderzijds. Van de eerste wordt terecht opgemerkt dat ze maar kleine oppervlakten beslaan binnen het Natura 2000-gebied en een lange ontwikkelingstijd kennen, zodat aantasting door de dijkversterking nauwelijks te compenseren is. Bovenal omdat bos niet mag terugkeren op een verzwaarde dijk. Tegelijkertijd staat in het MER deel 1 dat schade aan de bossen

¹⁵ Tijdens het startgesprek dat de Commissie op 1 december 2023 had met het waterschap en de provincie, gaf het waterschap aan voorafgaand aan de planuitwerkingsfase (en dus voorafgaand aan het MER deel 2) een principebesluit te willen nemen over (ook) deeltraject 17. Voor deeltraject 17 zal daarom een afzonderlijk alternatievenonderzoek moeten worden uitgevoerd, waarbij ook de milieueffecten van die alternatieven in beeld worden gebracht.

¹⁶ A: zijn er Alternatieve oplossingen? Inclusief locatiealternatieven. D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom deze dijkversterking toch gerealiseerd moet worden? C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. Zie verder paragraaf 3.3 van dit advies.

onvermijdelijk is. De Commissie merkt op dat de vraag naar compensatie wordt voorafgegaan door de vraag naar alternatieven: is een uitvoering mogelijk die deze habitattypen ontziet? Aangezien deze habitattypen vooral in deeltraject 17 voorkomen, onderstreept dit de noodzaak om in dit deelgebied breder naar alternatieven te kijken dan het MER deel 1 doet (zie paragraaf 3.2 van dit advies). Zo kan bijvoorbeeld worden onderzocht of de ontwikkeling van (alluviaal) bos mogelijk op een wat grotere afstand van de dijk (of in ruimte die vrijkomt bij een eventuele verlegging).

Natura 2000: habitattypen graslanden en ruigten

Voor de habitattypen van graslanden en ruigten geeft het MER deel 1 aan dat deze kunnen terugkeren op plekken waar ze vergraven zijn. In dat geval zou er volgens het MER deel 1 geen negatief effect overblijven. Deze redenering is discutabel: de beschermde habitattypen verdwijnen voor jaren terwijl er het niet zeker is dat ze terugkeren. Dit geldt temeer omdat de bodemomstandigheden lokaal veranderen (bijvoorbeeld door diepploegen), vele jaren vegetatiesuccessie verloren gaan en de algemene milieukwaliteit in het studiegebied vooralsnog niet optimaal is voor het herstel van voedselarme vegetaties.

De Commissie beveelt daarom aan om in het MER deel 2 in beeld te brengen hoe de effecten op de beschermde grasland- en ruigtehabitattypen zo goed mogelijk kunnen worden gemitigeerd en vooral voorkomen. Een belangrijke mogelijkheid hiervoor ligt in het aanpassen van de randvoorwaarden die het MER deel 1 aan de dijk stelt. In het MER deel 1 is namelijk een standaard ruimtereservering opgenomen, voor bijvoorbeeld een beheerpad en werkweg, terwijl met een andere werkwijze negatieve effecten kunnen worden voorkomen. Hetzelfde advies geldt voor soortenrijke natuurbeheertypen buiten het Natura 2000-gebied, maar binnen (en zelfs buiten¹⁷) het NNN.

Natuurcompensatie (vooral in het NNN)

Wanneer mitigatie of het voorkomen van effecten niet mogelijk is, moet natuurcompensatie plaatsvinden. In het deelrapport MER Ecologie geven de hoofdstukken 7 en 8 hiervoor suggesties. De Commissie beveelt aan om dan in het MER deel 2 duidelijk te maken welke compensatieopgave overblijft, hoe dit geborgd is en hoe het zo snel mogelijk kan worden ingezet. Een snelle inzet van natuurcompensatie is formeel noodzakelijk en ook ecologisch effectiever. Bovendien kan het twijfel over de 'compenseerbaarheid' van sommige natuurschade (zie onder kopje Natura 2000 graslanden en ruigten) wegnemen.

Kaderrichtlijn Water

KRW-maatregelen komen in het MER deel 1 alleen zijdelings aan de orde, als meekoppelkans. Veel synergie lijkt mogelijk met de dijkversterking. Dit kan inhoudelijk, doordat een verbetering van de natuurkwaliteit op en langs de dijk kan profiteren van een betere ecologische waterkwaliteit in (de uiterwaarden van) de Vecht en omgekeerd. Maar ook uitvoeringstechnisch zouden werkzaamheden en grondverzet wellicht op elkaar kunnen inspelen. De Commissie beveelt aan om in het MER deel 2 na te gaan of deze synergie verder benut kan worden.

Stikstof

Tenslotte zijn de stikstofemissies als gevolg van de werkzaamheden in de aanlegfase in het MER deel 1 benoemd. De gebruiksfase leidt niet tot extra stikstofemissies. In de aanlegfase is

¹⁷ Uit inventarisaties van de provincie blijken deze soortenrijke vegetaties zelfs voor te komen in landschapselementen buiten het NNN.

de stikstofemissie niet nul en in het studiegebied liggen veel stikstofoverbelaste habitattypen. Tussen alternatieven X en Z veronderstelt het MER deel 1 geen grote verschillen. De stikstofdepositie op natuurgebieden is niet berekend. Het is daarom nu nog onduidelijk of het VKA uitvoerbaar is. Het MER deel 1 kondigt aan dat in de planuitwerkingsfase berekeningen zullen worden uitgevoerd van de stikstofdepositie. Als er een toename van stikstofdepositie op (naderend) overbelaste Natura 2000-gebieden is, breng dan ook mitigerende maatregelen in beeld om stikstofdepositie te voorkomen of te beperken. Mocht het niet mogelijk zijn om stikstofdepositie volledig te voorkomen, neem dan een aanzet voor een ADC-toets op als bijlage bij het MER deel 2. Dit om aannemelijk te maken dat het VKA uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurwetgeving.

3.4 Landschap en cultureel erfgoed

Het VKA gaat uit van een ontwerp waarbij de cultuurhistorische waarde van de dijk zoveel mogelijk wordt gewaarborgd. De landschappelijke impact van de dijkversterking is echter nog onvoldoende uitgewerkt in het MER deel 1. Met name in de deeltrajecten waar volwassen bomen en bosstroken aan de dijk grenzen is het van groot belang dat de werkelijke situatie in beeld wordt gebracht. De in het MER deel 1 aangegeven kaarten en dijkprofielen zijn namelijk theoretisch van aard en geven dus geen accurate weergave van de huidige situatie. In het MER deel 2 moet de werkelijke situatie daarom uitgebreid worden beschreven en ondersteund worden met visualisaties. Dat kan ertoe leiden dat er meer locaties blijken te zijn waar moet worden afgeweken van de basiskeuze voor het deeltraject in het VKA. Dat lijkt te zijn onderkend in het MER deel 1¹⁸, zodat de Commissie ervan uitgaat de beslissing over het VKA deze flexibiliteit nog toestaat.

Maak daarnaast een landschapsplan voor de inpassing van de nieuwe situatie waarin ook de mitigerende en compenserende maatregelen zijn opgenomen. Doe dit in ieder geval voor de 'specials', de maatwerklocaties en de nevengeul(en). Dat is met name van belang voor deeltraject 17, omdat de landschappelijke kwaliteit van dat gebied bijzonder is en er veel andere beschermde waarden aanwezig zijn (zie ook paragraaf 3.2).

¹⁸ Zie pagina 167.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ruwan Aluvihare BA. MDip LA

Simone Filippini (voorzitter)

mr. Lotte Geense (secretaris)

ir. Casper van der Giessen

drs. Allard van Leerdam

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Goedkeuring van het projectbesluit.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om categorie K4 "werken ter beperking van overstromingen".

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde staten van de provincie Overijssel.

Initiatiefnemer besluit

Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie in deze fase niet gevraagd om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3659](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

